

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Золотоніського психоневрологічного інтернату

25.10.2024

м. Черкаси, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.10.2024 групою НПМ здійснено відвідування Золотоніського психоневрологічного інтернату (далі – Інтернат, Заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Тептюк Максим Петрович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області (керівник групи НПМ);

Строкань Сергій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Монастирська, буд. 5, с. Бакаївка Золотоніського р-ну, Черкаської обл., 19733.

Керівник Закладу – **Лисенко Сергій Володимирович**.

Згідно з Положенням про Золотоніський психоневрологічний інтернат, що затверджене рішенням голови Черкаської обласної ради від 28.03.2018 № 86-р, ПНІ є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що призначений для тимчасового або постійного проживання осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Засновником Інтернату є Черкаська обласна рада, яка в установленому чинним законодавством порядку представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області та здійснює управління об'єктом комунальної власності.

Загальна площа території Закладу становить 3,7 га на якій розміщені житлові корпуси, господарські приміщення, будівлі підсобного господарства та інше. Також на території облаштовані квітники, встановлені альтанки, пішохідні доріжки викладені тротуарною плиткою.

Приміщення Інтернату раніше належали монастирю у 1922 році та були передані державі, де був відкритий будинок для престарілих. В 50-тих роках минулого століття почалася розбудова Закладу та змінився його профіль, а саме Інтернат став психоневрологічним.

Потужність Закладу складає 105 осіб. На час відвідування в Інтернаті перебувало 109 підопічних, з них 99 чоловіків та 10 жінок. Крім цього, з загальної кількості підопічних, в Інтернаті перебувало 14 внутрішньо переміщених осіб та 27 недієздатних підопічних (з них у 16-ти підопічних директор установи є опікуном).

Підопічні Інтернату проживають у 4-х житлових корпусах, один з яких побудований у 1906 році, інші у 50-60 роках минулого століття.

У медичному кабінеті Закладу є достатня кількість медикаментів, терміни їх придатності контролюються медичною сестрою.

Підопічні забезпечені технічними та іншими засобами реабілітації, у достатній кількості наявні крісла колісні, ходунки.

Облік та використання особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог на потреби вразливих верств населення, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, недієздатних осіб та осіб, дієздатність яких обмежена, опіку або піклування над якими здійснює інтернат та які є вихованцями/підопічними дитячих-будинків інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики від 17.08.2018 № 1173.

Дієздатні підопічні самостійно розпоряджаються власними коштами.

Технологічне обладнання харчоблоку Закладу в робочому стані. Створені умови для дотримання технології приготування страв та зберігання продуктів. Заклад забезпечено столовим та кухонним посудом, інвентарем, миючими та дезінфікуючими засобами.

На території Закладу наявне приміщення, яке рекомендоване до використання як найпростіше укриття.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 36 підопічними та 24 працівниками Закладу.

Скарг на неналежне поводження, застосування жорстоких або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 23.05.2022, за результатами якого виявлено такі порушення та недоліки:

- в окремих приміщеннях Закладу присутній характерний неприємний запах;
- підопічних жінок, що є внутрішньо переміщеними особами, не забезпечено спідньою білизною, новими рушниками і новою постільною білизною;
- у загальних коридорах відсутні поручні;
- відсутнє маркування ребер першої і останньої сходинок сходового маршу;
- відсутні тактильні таблички Брайля;
- у житлових кімнатах відсутні кнопки виклику персоналу;

- відсутні ширми для проведення санітарно-гігієнічних процедур;
- у корпусі, де проживають маломобільні підопічні, не створено належних умов, високі пороги не дозволяють вільно заїхати кріслом колісним, а також без перешкод зайти підопічному на ходунках, до приміщень установи;
- відсутня можливість потрапити на кріслі колісному у санітарну кімнату, через вузький отвір у дверях.

Під час відвідування 25.10.2024 встановлено, що адміністрацією Закладу проводиться робота з усунення недоліків та виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього відвідування, проте не всі рекомендації враховані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України)).

1. Групою НППМ виявлено, немарковані продукти харчування, що суперечить частині першій статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання. Окрім того, не забезпечено товарне сусідство продуктів харчування у холодильниках та морозильних камерах.

2. У порушення пункту 6 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, в Інтернаті останнє приймання їжі організовано з 18:40 до 19.00 год, проте має бути організовано не пізніше ніж за дві години до сну. Окрім цього, проміжок часу між сніданком та обідом становить більше ніж 4 години (фото 10).

3. Відповідно до пункту 11.9 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН В.2.2-40:2018) окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані тривожною сигналізацією. Кнопка сигналізації повинна передбачати можливість користування нею людиною, яка сидить у кріслі колісному (на унітазі або користується душем, яка впала і або лежить в будь-якому місці на підлозі). У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях Закладу тривожна сигналізація відсутня.

4. У ході відвідування Закладу групою НППМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

5. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого

інвентарю, а саме: приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей.

Порушення права на доступність осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 18 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 25 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

6. Приміщення Інтернату не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме, приміщення житлових корпусів Інтернату не обладнані тактильними елементами доступності, засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб із порушенням зору.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Черкаській обласній раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити контроль за усуненням порушень виявлених в ході відвідування Інтернату.

2. Золотоніському психоневрологічному інтернату:

забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних;

забезпечити встановлення у коридорі поручнів, облаштувати кімнати кнопками виклику персоналу, тощо;

забезпечити дотримання вимог пункту 6 Типового положення про психоневрологічний інтернат;

обладнати тривожною сигналізацією окремі санітарно-гігієнічні кімнати кнопками виклику персоналу;

забезпечити організацію раціонального харчування підопічних та дотримуватись вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Додаток: фотоматеріали на 5 арк.

Керівник групи НІМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Черкаській області**

Максим ТЕПТЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

ГРАФІК 1113003
**ВИДАЧІ ЇЖИ
НА КОРПУСА**

1 корпус	Сніданок	8:00 год.
	Обід	12:30 год.
	Полудень	16:00 год.
	Вечеря	19:00 год.
2 корпус	Сніданок	7:40 год.
	Обід	12:20 год.
	Полудень	15:40 год.
	Вечеря	18:40 год.
3 корпус	Сніданок	7:40 год.
	Обід	12:20 год.
	Полудень	15:40 год.
	Вечеря	18:40 год.